

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-879

27.9.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Betalingsmislighold – dispensasjon – helse – økonomi

Klager ble ilagt gebyr fra og med 18.6.23 til og med 15.7.23. Gebyret ble ilagt etter at klagers forsikring gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble avregistrert den 16.7.23. Klager påklaget gebyrileggelsen og anførte at gebyret måtte ettergis på grunn av at klagers psykiske sykdom førte til at han mistet kontroll over egen økonomi, og derfor ikke klarte å overholde forsikringsplikten. Trafikksforsikringsforeningen kom til at gebyret var korrekt ilagt, og fant ikke grunnlag for å ettergi hele eller deler av gebyrileggelsen. Foreningen mente at det ikke forelå forhold utenfor klagers kontrollsfære. Nemnda kom til at klager måtte gis delvis medhold. Nemnda la til grunn at klagers helsetilstand generelt ikke ga grunnlag for dispensasjon. For perioden fra 5.7.23 til 10.7.23, der klager var hasteinnlagt på sykehus, kom imidlertid nemnda til at klager måtte fritas for gebyr. Nemnda vurderte at klager i denne perioden var helt ute av stand til selv å ta vare på sine økonomiske forhold slik at han må fritas for å betale gebyr i perioden fra og med 5.7.23 til og med 10.7.23, totalt seks dager.

GEBYRETS STØRRELSE: Gebyr ilagt fra og med 18.6.23 til og med 15.7.23

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge TFFAuto var klagers kjøretøy forsikret frem til 17.6.23, da forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble avregistrert den 16.7.23.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 21.6.23. Den totale gebyrperioden er fra og med 18.6.23 til og med 15.7.23. Gebyret ble sendt til klager per e-faktura.

Gebyret ble påklaget den 25.7.23. I klagen fremgår det at som følge av samlivsbrudd, høy arbeidsbelastning og senere konkurs hos arbeidsgiver våren 2022, havnet klager i en situasjon hvor han ikke klarte å ivareta sin økonomi. I den sammenheng er det sendt søknad om økonomisk vergemål til Statsforvalteren. Det forklares videre at klagers kollaps har ført til alkohol- og rusmisbruk, og i slike situasjoner er det ikke uvanlig å miste kontroll over egen økonomi.

Under denne perioden har klager blitt diagnostisert med alvorlig depresjon av sin fastlege, og ble henvist til psykolog. I den forbindelse vises det til at klager avsluttet behandling hos psykolog uten at klagers fullmektig var kjent med dette. Klagers fullmektig ble først kjent med omfanget av klagers misbruk og hans økonomiske situasjon da han ble hasteinnlagt på avdeling for rus- og avhengighetsbehandling på sykehuset den 5.7.23. Klager er nå inne på et poliklinisk behandlingsprogram.

I forbindelse med klagen har det blitt fremlagt utskrift fra klagers legejournal datert 5.10.22:

Aktuell problemstilling:

Han ble fulgt opp av meg over mange måneder i 2021 på grunn av det jeg vurderte som en moderat depresjon. Hadde i forkant da hatt et samlivsbrudd i okt-20. Jobbet den gang i (...), trivdes ikke og byttet etterhvert jobb. Han fikk hjelp av psykolog via bedriftshelsetjenesten i den forrige jobben. (...)

Grunnen til at han kommer hit i dag er at han sliter veldig og har gjort det i lang tid, i alle fall siste halvåret og gradvis forverring. Han sier hun skulle kommet hit for lenge tiden for det er mye som har gått nedover nå. Ligger stort sett bare i sengen hele dagen. Får gjort lite. Han beskriver konstant tristhet. Eneste gangene han får det litt bedre er hvis han drikker alkohol, da kan han få mer kortvarige lyspunkter. Har gått på noen fester. Han angir at det har blitt for mye alkohol og at den har blitt brukt som en salgs selvmedisinering. Vil ikke at det skal være slik. Han går med spenninger i kroppen store deler av dagen og får stadig panikkanfall. Matlysten er svært dårlig og han må tvinge seg til å spise. Søvn er langt fra optimalt og ganske oppstykket, men det er ikke det største problemet. Dårlig konsentrasjon og har ikke mestret jobben og det har gått veldig dårlig. Selv enkle aktiviteter hjemme sliter han med å holde fokuset på. Klarer ikke betale regninger og det har hopet seg opp med ubetalte regninger og gjeld de siste månedene. Har egentlig ikke slitt økonomisk før, men nå har det blitt veldig tøft. Har ressurssterk familie, men han ikke tatt dette opp med dem.

Vurdering

Vurderes som betydelig mer deprimert enn da jeg fulgte ham opp i fjor. Vond sirkel i ft økonomi, selvmedisinering med alkohol. Oppfatter depresjonen som hovedproblemet og ikke alkoholen. Oppfatter ham ikke som akutt suicidal. Han har funksjonssvikt på mange områder og fungerer ikke på jobb og hjemme slik det er nå. Han virker å være takknemlig for å bli tatt på alvor. Vi blir enige om at han kan starte opp med Venlafaxin 75 mg x 1. Blir enige om ny oppfølging over helgen. Henviser Sola DPS på grunn av mistanke om alvorlig depresjon her og at han vil trenge mer hjelp enn jeg kan gi. Jeg følger ham opp i mellomtiden.

Det er videre fremlagt journalnotat datert 4.6.24 fra diagnosemøte:

Diagnosemøte ved (...), angående omfattende utredning som undertegnede har gjennomført sammen med pasient. Presentasjon av resultatene, drøfting rundt disse. Team påpeker at det er mer evidens for ADD på voksen alder, noe ullent i barndom. Spørsmål om pasient sine symptomer kan forstås som reaksjon på livskrise/forlenget sorgreaksjon eller depresjon blir diskutert.

Etter drøfting konkluderer team med tilbakevendende depresjon, mild episode, samt ADD. Undertegnede gir pasient en tilbakemelding senere idag, og har dialog med overlege angående eventuell medisinering.

Ettersom forsikringen gikk til opphør grunnet betalingsmislighold, innhentet

Trafikkforsikringsforeningen en uttalelse fra forsikringsforetaket. Faktura sendt for perioden 16.5-16.6 ble ikke betalt. Det ble deretter sendt sms den 23.5.23 og purring den 29.5.23 hvor det ble varslet om at forsikringen ville gå til opphør dersom forsikringen ikke ble betalt. Som følge av at premien ikke ble betalt, gikk forsikringen til opphør.

Trafikkforsikringsforeningen skrev vurdering i saken den 14.11.23. Klager fikk ikke medhold i klagen, og saken ble overført til Finansklagenemnda for ny vurdering.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge ham gebyr og anfører at gebyret må ettergis ettersom han var psykisk syk i den perioden de økonomiske problemene oppsto. Tilstanden hans ble betegnet som rusindusert psykose. Som følge av dette var det utenfor hans kontroll at forsikringen gikk til opphør. Klager har også blitt diagnostisert med ADD, som ble utløst som en reaksjon på livskrisen han befant seg i da misligholdet oppstod. Klager anfører at dette er en diagnose som vil kunne forklare hans handlingsmønster i sykdomsperioden. Før han ble syk hadde han god kontroll på egen økonomi.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at den forsikringspliktige vil være ansvarlig for alle forhold innenfor sin kontrollsfære, uavhengig av om man kan bebreides for forholdet. Betalingsmislighold vil derfor som utgangspunktet regnes som et forhold innenfor klagers kontroll. Videre anføres det at det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å

hindre at det påløper gebyrer ikke er ansett som tilstrekkelig for å fritas fra gebyrplikten. Trafikksforsikringsforeningen kan ikke se at fremlagt legejournal dokumenterer at klager har vært helt ute av stand til å ivareta sine forpliktelser i gebyrperioden.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet fant ikke grunnlag for å gi klager medhold. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for illeggelse av gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen illegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften §§ 4 og 5).

Det fremgår av TFFAuto at klagers forsikring på kjøretøyet gikk til opphør den 12.6.23 mens kjøretøyet fortsatt var forsikringspliktig. Kjøretøyet ble først avregistrert den 16.7.23. Kjøretøyet var dermed uforsikret og påregistrert i 28 dager, og det foreligger således brudd på forsikringsplikten.

Vilkårene for å illegge gebyr er dermed oppfylt.

Vilkårene for helt eller delvis ettergivelse av gebyret

Ettersom vilkårene for å illegge gebyr er oppfylt, blir det et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. Gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll". Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafikktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Sekretariatet viser til nemnda behandlet en tilsvarende sak i avgjørelse **FinKN 2024-402**. Nemnda kom til at det ikke var grunnlag for dispensasjon, med følgende begrunnelse:

I forhold til dispensasjonsadgangen viser legejournalen at klager, til tross for at han var fullt på det rene med misligholdet, unnlot å gjøre noe med det ved å betale eller ta kontakt med sitt forsikringsforetak. Også muligheten for å få hjelp av sin resurssterke familie lot han være uprøvd. Klager var med andre ord klar over handlingsalternativene, men valgte å la være å bruke dem. Så lenge det finns handlingsalternativer, har nemnda ikke rettslig adgang til å gi dispensasjon. Det kan for nærstående oppleves som brutalt, men som allerede nevnt, henger dette sammen med lovgivers uttalte ønske om å unngå at kjøretøyer benyttes uten å være forsikret for det store skadepotensialet som de har. I vår sak var kjøretøyet uforsikret i mer enn tre måneder.

Nærværende sak fremstår som mer eller mindre identisk med saken som var oppe for nemnda, og sekretariatet er bundet av nemnda sin praksis. Slik vi ser saken, kan vi ikke se at det fremkommer noe nytt som skiller denne saken fra **FinKN 2024-402**. Vi har derfor kommet til at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret i nærværende sak.

Etter dette anses gebyret korrekt ilagt, og sekretariatet kan ikke se at det er grunnlag for dispensasjon for det ilagte gebyret etter bilansvarslova § 17 a annet ledd.

Vi gjør oppmerksom på at Trafikksforsikringsforeningen kan vurdere å redusere det ilagte gebyret under henvisning til det som er uttalt i Prp. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 i tilknytning til bilansvarslova § 17 a sjette ledd hvor det uttales at:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige enkelttilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om det er grunnlag for å gi dispensasjon fra gebyret.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda viser til sekretariatets gjengivelse av dispensasjonsbestemmelsen og departementets utdyping av vilkårene for dispensasjon. Adgangen er sterkt begrenset. Spørsmålet er om det er utenfor klagers kontroll å sørge for løpende betaling av forsikringspremien slik at kjøretøyet til enhver tid er forsikret så lenge det er påsatt kjennetegn, eller om det i gebyrperioden har inntruffet forhold som hindrer ham i å ordne opp i det misligholdte forsikringsforholdet eller avregistrere kjøretøyet.

Det er dokumentert, slik saksfremstillingen viser, at klager har en alvorlig psykisk sykdom, men det gir, etter de strenge reglene, ikke tilstrekkelig grunnlag for dispensasjon. Nemnda viser til at forsikringspremien ble betalt for perioden 14.4.-16.5.23 og perioden 15.6.-15.7.23, men ikke for periodene 9.2.-16.4.23 og 16.5.-15.6.23 til tross for skriftlige og elektroniske varsler. Det virker som om det dreier seg om uorden eller manglende oversikt, idet det ikke er dokumentert manglende evne til å betale premien. Dette kunne vært unngått ved automatiske trekk i klagers bank eller ved å søke hjelp av utenforstående.

Klagers fullmektig opplyste under saksforberedelsen for nemnda at de nærmeste pårørende ikke var kjent med omfanget av rusmisbruket og de økonomiske konsekvensene før klager ble "hasteinnlagt på avdeling for rus og avhengighetsbehandling på "X." den 5. denne måneden.". På nemndas forespørsel er det fremlagt utskrift av journal som viser at klager ble hasteinnlagt i sykehus på grunn av "suicidalitet, rus" den 5.7.23 og først utskrevet derfra 10.7.23.

Slik nemnda ser det, var klager i denne perioden helt ute av stand til selv å ta vare på sine økonomiske forhold, men fra og med 11.7.23 var situasjonen en annen. Da forsto han alvoret og fikk hjelp slik at kjøretøyet ble avregistrert allerede 16.7.23.

Nemnda er etter dette kommet til at klager plikter å betale gebyr for perioden fra og med 18.6.23 til og med 4.7.23 og for perioden fra og med 11.7.23 til og med 15.7.23, mens han fritas for den mellomliggende perioden fra og med 5.7.23 til og med 10.7.23, i alt seks dager.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold, dog slik at klager fritas for å betale gebyr i perioden fra og med 5.7.23 til og med 10.7.23.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)